

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทร ๐-๔๓๒๐-๓๕๐๐

Email : oard3@yahoo.com

ที่ กษ.๐๙๑๙/ ๐๒๗๖๑

วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ส่งข้อมูลเดือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๒๙ เมษายน - ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรียน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

ด้วยกรมวิชาการเกษตรได้จัดทำข้อมูล “เดือนภัยการเกษตร” โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพืชชนิดต่าง ๆ การเกิดโรคระบาดในพืช การระบาดของแมลงศัตรูพืช ตลอดจนข้อสังเกต ข้อควรระวัง แนวทางแก้ไข/ป้องกัน เพื่อเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์ ดังนั้น สวพ. ๓ จึงขอส่งข้อมูลดังกล่าว มาเพื่อใช้ประโยชน์ในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจแก้ปัญหาวิกฤตภัยแล้งระดับจังหวัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสิรินวิชัย วิทยวรรณกุล)

ผู้อำนวยการกลุ่มประสานและบริหารนโยบาย รัชการราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓

เดือนภัยการเกษตร

ช่วงวันที่ 29 เมษายน - 12 พฤษภาคม 2569

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
<p>อากาศร้อน มีฝนตกบางพื้นที่</p>	<p>1. มะพร้าว น้ำหอม</p>	<p>เริ่มออกดอก (ก่อนจ่าณบาน) - ติดผล (หลังจ่าณบาน)</p>	<p>สภาพอากาศแล้ง</p>	<p>พบอาการใบย่อยเหี่ยว ทางใบถูกลูก ใบแห้งทุกชั้น ดอกร่วง ผลเหี่ยว ผลร่วง ผลแตก หลังช่อดอกบานจะมีผลต่อการติดผล และการหลุดร่วงของผล ผลไม่สมบูรณ์ ได้ผลขนาดเล็ก มีเนือบาง และน้ำหนักน้อยกว่า ผลสีน้ร่วง การติดผลลดลง ชะงักการเจริญเติบโต</p>	<p>1. ควรมี แหล่งน้ำ 10 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ปลูกมะพร้าว เพื่อให้ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และควรรี้น้ำในช่วงเช้า</p> <p>2. ใช้มีสปีริงเกลอร์ ให้น้ำในทรงพุ่ม เพื่อเพิ่มความชื้นสัมพัทธ์ ภายในแปลงมะพร้าวไม่ควรรต่ำกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาก็เกิดความเครียดจากการขาดน้ำและอุณหภูมิสูงจากสภาพอากาศของมะพร้าวได้</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ บำรุงต้นในปริมาณน้อยแต่บ่อยครั้ง สม่่าเสมอ เพื่อให้ต้นสมบูรณ์ และมีดอกตัวเมียที่สมบูรณ์ จะติดผลมากขึ้น ช่วยให้การขยายขนาดผลเป็นไปตามปกติ</p> <p>4. ตัดทางใบ เพื่อลดการคายน้ำและสงวนธาตุอาหารในช่วงแล้ง ตัดทางใบแก่แห้งลักษณะใบย่อยเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ทางใบถูกลูก หรือห้อยขานน้ำตาลเป็นสีน้ตาล เป็นสีเหลืองถึงเหลืองอมน้ำตาลไม่รองรับทะลายมะพร้าว</p> <p>5. การคลุมดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ทางมะพร้าว หญ้าแห้ง หรือการปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน และหากปลูกพืชคลุมดิน</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	2. มะพร้าว	มะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตและมะพร้าวที่ให้ผลผลิตแล้ว	1. หนอนหัวดำ มะพร้าว	ระยะหนอนเข้าทำลายใบมะพร้าว โดยทะลุใบผิวใบบริเวณใต้ทางใบจากนั้นจะถักใยในมูลที่ถ่ายออกมาผสมกับเส้นใยที่สร้างขึ้นนำมาสร้างเป็นอุโมงค์คลุมลำตัววางตามทางใบบริเวณใต้ทางใบ ตัวหนอนอาศัยอยู่ภายในอุโมงค์ที่สร้างขึ้นและทะลุใบผิวใบ โดยทั่วไป หนอนหัวดำมะพร้าวชอบทำลายใบแก่ หากการทำลายรุนแรงพบว่า หนอนหัวดำมะพร้าวทำลายก้านทางใบ ขึ้น และผลมะพร้าว ต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายทางใบหลาย ๆ ทาง พบว่าหนอนหัวดำมะพร้าวจะถักใยคลุมมะพร้าวรวมารเรียงติดกันเป็นแพพ เมื่อตัวหนอนโตเต็มที่แล้วจะถักใยหุ้มลำตัวอีกครั้ง และเข้าตักแต่อยู่ภายในอุโมงค์ ตักแต่มีสีน้ำตาลเข้ม ตักแต่พืชจะมีขนนาดเล็กกว่า ตักแต่พืชมีใยเล็กน้อย ผู้เลี้ยงหนอนหัวดำมะพร้าวที่ผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่บนเส้นใยที่สร้างเป็นอุโมงค์ หรือซากใบที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายแล้ว ตัวหนอนเมื่อฟักออกจากไข่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม 1 - 2 วัน ก่อนจะย้ายไปกัดกินใบมะพร้าว จึงมักพบหนอนหัวดำมะพร้าวหลายขนาดกัดกินอยู่ในใบมะพร้าวใบเดียวกัน	<p>ตระกุกตัวจะช่วยเหลือดูใบไม้ตรงนั้นได้อีกด้วย (ที่มา : สถาบันวิจัยพืชสวน)</p> <p>กรณีที่พบการระบาดปานกลางและระบวคน้อย ของหนอนหัวดำมะพร้าวในพื้นที่ ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทำการเขตกกรรม โดยการตัดทางใบส่วนที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลาย ลงมาย่อยสลาย ผึ่งกลบ หรือจมน้ำทันที เพื่อกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าว ลดจำนวนประชากรของหนอนหัวดำมะพร้าวได้ง่ายและเร็ว 2. ใช้แบคทีเรียบาซิลลัส ฟูริงเจนซิส <i>Bacillus thuringiensis</i> อัตรา 80 - 100 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร พ่นทางใบ 5 ลิตรต่อต้น ทุก ๆ 7 วัน ติดต่อกัน 3 ครั้ง 3. ปลอ่ยแตงเบียมกับนีโอซีดี <i>Gomozus ophocentris</i> ในช่วงเย็นพลบค่ำ อัตรา 200 ตัวต่อไร่ ทุก 7 วัน ติดต่อกัน 4 ครั้ง หรือ ปลอ่ยแตงเบียมบราโคมิเรีย <i>Brachymeria ophocentris</i> (แต่เนบียันตักแต่หนอนหัวดำมะพร้าว) ในช่วงเย็นพลบค่ำ อัตรา 120 ตัวต่อไร่ ทุก 7 วัน ติดต่อกัน 4 ครั้ง <p>กรณีที่พบการระบาดรุนแรง ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรอย่างเคร่งครัด ต้นที่สูญเสียกว่า 4 เมตร</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				<p>หากการทำลายรุนแรงอาจทำให้ต้นมะพร้าวตายได้</p>	<p>1. การพ่นสารทางใบ ใช้สารฟลูเบนไดอะเนต 20% WG อัตรา 5 กรัม ต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ คลอเนนทรินีลิไพโรล 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ สปีโนเมสโต 12% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร (พิษสูงต่อผึ้ง) หรือ ลูเฟนบูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร (พิษสูงต่อกิ้ง) พ่น 1 - 2 ครั้ง ให้ทั่วทรงพุ่ม จะมีประสิทธิภาพป้องกันกำจัดได้ประมาณ 2 สัปดาห์ กรณีที่มีการปล่อยแตนเบียน ให้พ่นสารเคมีก่อน ประมาณ 2 สัปดาห์ ค่อยทำการปล่อยแตนเบียน กรณีที่มีการเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของ หนอนหัวดำมะพร้าวสามารถใช้วิธีการนี้ได้</p> <p>2. การฉีดสารเคมีเข้าลำต้น โดยเลือกใช้ สารเคมี 2 ชนิด ได้แก่</p> <p>ต้นมะพร้าวความสูงสูง 4 - 12 เมตร ใช้สาร อีมาเมกติน เบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 5 มิลลิลิตรต่อต้น หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 15 มิลลิลิตรต่อต้น</p> <p>ต้นมะพร้าวที่สูงเกิน 12 เมตร ใช้สาร อีมาเมกติน เบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อต้น หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อต้น</p> <p>ฉีดเข้าที่ลำต้นมะพร้าว โดยใช้ดอกสว่าน 3 - 4</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพ อากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจ เกิดผลกระทบ	ระยะเวลา ที่ขยู่เติบโตของ พืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			2. แมลงตำหนาม มะพร้าว	ทำลายส่วนใบของมะพร้าว โดยทั้งตัวอ่อน และตัวเต็มวัย อาศัยอยู่ในใบอ่อนที่ยังไม่คลี่ ของมะพร้าว และหนะกินผิวใบ ใบมะพร้าวที่ ถูกทำลายเมื่อใบคลี่ทางออกจะมีสีน้ำตาลอ่อน หากใบมะพร้าวถูกทำลายติดต่อกันเป็น เวลานานจะทำให้ยอดของมะพร้าวมีสีน้ำตาล เมื่อมองไกล ๆ จะเห็นเป็นสีขาวโพลน ชาวบ้านเรียก “มะพร้าวหัวหงอก”	<p>พบเจาะรูให้เอียงทั้งหมด 45 องศา จำนวน 1 - 2 รู ตำแหน่งของรูอยู่สูงจากพื้นดินประมาณ 0.5 - 1 เมตร หลังใส่สารโซติคีนน้ำมันตัดให้เจ็ขนาด ประมาณ 1 ลูกบาศก์นิ้ว ฤดูตรงรุ่นที่ เพื่อ ป้องกันแรงดันที่จะทำให้สารไหลย้อนออกมา มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดหนอนหัวดำ มะพร้าว ได้ทัน 90 วัน</p> <p>ไม่แนะนำให้ใช้มะพร้าวความสูงน้อยกว่า 4 เมตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีเขตกรรมและวิธีการ ไม่ควรเคลื่อนย้าย ต้นพืชมะพร้าวหรือพืชตระกูลปาล์มมาจาก แหล่งที่มีการระบาด 2. การใช้ชีววิธี การใช้แบคทีเรียที่เฉพาะเจาะจง กับแมลงตำหนาม เช่น แคนเนเบียนอะซีเตส ยีสเพนารัม (<i>Ascodes hispidum</i>) และ แคนเนเบียนตเรสตีคัส บรอนทิลลี (<i>Trichostichus bronchialis</i>) มาเลี้ยงขยายเพิ่มปริมาณ และ ปล่อยทำลายหนอนแมลงตำหนามมะพร้าว 3. การใช้สารเคมี <p>กรณีมะพร้าวต้นเล็ก ใช้สารอิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 1 กรัม หรือ ไทอสมิพอกแซม 25% WG อัตรา 1 กรัม หรือ ไดโรทีฟูแรน 10% WP อัตรา 1 กรัม ละลายน้ำ 1 ลิตรต่อต้น ราด บริเวณยอดและรอบมะพร้าว หรือ การใช้ สารคาร์แทปไฮโดรคลอไรด์ 4% GR ใส่ถุงผ้า</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	3. ทุเรียน	พัฒนาผล - เก็บผลผลิต /เตรียมต้น (ระยะการเจริญเติบโตทางใบ)	1. สภาพอากาศแล้ง 3. โรคใบจุดสีเทา (เชื้อรา <i>Pestalotiopsis palmarum</i>)	อาการเริ่มแรกเกิดจุดเล็ก ๆ บนใบ ต่อมาขยายใหญ่เป็นแผลสีเทา ขอบแผลสีน้ำตาล มีกัมมีสีน้ำตาลล้อมรอบ บริเวณแผลจุดเล็ก ๆ สีดำซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อสาเหตุโรค หากอาการรุนแรงผลจะขยายทำให้ใบใหม่และใบแก่แห้งตาย	ที่ตัดแปลงคล้ายอุ้งขา อัตรา 30 กรัมต่อต้น มีประสิทธิภาพป้องกันกำจัดแมลงตัวหามามะพร้าวได้นานประมาณ 1 เดือน 1. หนึ่งตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบโรคตัดส่วนที่เป็นโรค นำไปทำลายนอกแปลงปลูก 2. พ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 80 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอโรทาโลนิล 75% WP อัตรา 10 - 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คาร์เบนดาซิม 50% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
	3. ทุเรียน	พัฒนาผล - เก็บผลผลิต /เตรียมต้น (ระยะการเจริญเติบโตทางใบ)	1. สภาพอากาศแล้ง	อาการที่ใบ กิ่ง และต้น ใบเหลือง ใบแห้ง ใบไหม้ ใบร่วง ยอดเหี่ยว กิ่งแห้ง เหี่ยวเฉา เปลือกต้นแห้ง ลำต้นไหม้ จะงอกเจริญเติบโตช้า การที่ดอก และผล ดอกร่วง ผลเหี่ยว ผลแตก ผลร่วง	1. เพิ่มความชื้นในทรงพุ่มโดยการให้น้ำปริมาณอย่างน้อย 200 ลิตรต่อต้นต่อวัน ด้วยการพ่นน้ำหรือ ติดสปริงเกอร์บนต้นทุเรียน ในช่วงที่เหมาะสม คือ ในช่วงเช้า เวลา 6.00 - 8.00 น. หรือ ช่วงเย็นเวลา 15.00 - 17.00 น. และเพิ่มเวลาการให้น้ำมากกว่าช่วงเวลากลางคืน เพื่อเป็นการระบายความร้อน ลดอุณหภูมิของอากาศ และเพิ่มความชื้นให้กับต้นทุเรียน 2. รักษาความชื้นในดิน โดยการคลุมดินด้วยเศษหญ้าหรือวัสดุคลุมโคนต้นทุเรียน 3. ลดการให้น้ำที่มีไม่ตรงตามสูง ในช่วงติดผล เพราะจะกระตุ้นให้พืชแตกใบอ่อนส่งผลให้มีการใช้น้ำมากขึ้น 4. ไม้ผลต่อต้นในปริมาณที่เหมาะสม หากน้ำ

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			2. เพลี้ยไฟพริก	<p>ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยใช้ปากเข็มและดูดกินน้ำเลี้ยงส่วนอ่อนต่าง ๆ ของพืช มีผลทำให้ใบอ่อนหรือยอดอ่อนชะงักการเจริญเติบโต และระเกะระรินใบโค้ง ม้วนหงิกงอ และไหม้ การทำลายในช่วงดอก ทำให้ดอกแห้ง ดอกและก้านดอกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและกระแกร็น และร่วงได้ และเป็นแผลและเกิดอาการลายหนามแห้ง ผลไม่สมบูรณ์และกระแกร็น เพลี้ยไฟจะระบาดรุนแรงในช่วงแล้ง ระหว่างเดือนธันวาคม - พฤษภาคม ซึ่งตรงกับระยะที่ต้นทุเรียนออกดอกติดผล เพลี้ยไฟมีอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์ สามารถเพิ่มปริมาณได้มาก</p>	<p>ไม่เพียงพอบแต่มีการติดผลมากต้องตัดผลทิ้งบางส่วน เพื่อให้ต้นอยู่รอด รวมทั้งตัดแต่งใบภายในทรงพุ่มออกเพื่อลดการคายน้ำ</p> <p>5. พ่นด้วยสารเพื่อลดความรุนแรงจากอาการครีบนและแสง เช่น พ่นสารเคโอลีน (Kaoilin) หรือ คินชาวเคโอลีน อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 200 ลิตร</p> <p>(ที่มา : สถาบันวิจัยพืชสวน)</p> <p>1. สำรวจการระบาดของเพลี้ยไฟในระยะแรกในบ่อน ดอก และผลอ่อน หากพบเพลี้ยไฟระบาดเล็กน้อยให้ตัดส่วนที่ถูกทำลายทิ้ง</p> <p>2. เมื่อพบเพลี้ยไฟระบาดรุนแรง ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น อิมิดาโคลลพริด 10% SL อัตรา 10 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบเพลี้ยไฟเฉลี่ยมากกว่า 1 ตัวต่อยอด ช่อ หรือผล และไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงชนิดใดชนิดหนึ่งซ้ำติดต่อกับหลายครั้ง เพราะทำให้เพลี้ยไฟสร้างความต้านทานได้</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	4. อบอุ่นชื้น	ติดดอก - ผลอ่อน	1. เพลี้ยไฟ 2. โรคราจุดดำ หรือ โรคแอนแทรคโนส (เชื้อรา <i>Colletotrichum gloeosporioides</i>)	<p>เข้าทำลายช่อดอกอะโวคาโด โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากช่อดอก ทำให้ช่อดอกสีน้ำตาลหรือเข้าทำลายในระยะช่อดอกบานทำให้ดอกแห้งร่วง หากเข้าทำลายขณะติดผลอ่อน ทำให้ผลเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลมีตำหนิ คุณภาพของผลผลิตลดลง และมีราดำ</p> <p>อาการที่พบ พบจุดแผลสีน้ำตาลเข้ม หากอาการรุนแรงแผลจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว ใบจะแห้ง และร่วง</p> <p>อาการที่พบในใบ กิ่ง และก้านช่อดอก พบแผลจุดหรือขีดสีม่วง ถ้าอาการรุนแรงแผลจะขยายลุกลาม ทำให้ก้านใบและกิ่งแห้ง หากเกิดที่ก้านช่อดอกจะทำให้ช่อดอกเหี่ยวแห้ง หลุดร่วงก่อนติดผล</p> <p>อาการที่ผล ผลอ่อนพบจุดแผลสีน้ำตาลถึงดำ หากอาการรุนแรงผลจะหลุดร่วงก่อนกำหนด</p> <p>อาการบนผลแก่ มักพบในระยะใกล้เก็บเกี่ยว และหลังเก็บเกี่ยว พบแผลจุดสีน้ำตาลถึงดำ รูปร่างกลม ต่อมาแผลขยายลุกลามเป็นแผลยุบตัวในเนื้อผล ทำให้ผลเน่า บางครั้งพบเมือกสีส้มซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราสาเหตุโรคที่บริเวณแผล</p>	<p>สารฆ่าแมลงที่แนะนำ เช่น สไปนีโทแรม 1.2% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 8 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีเทเพนพรอกซ์ 20% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร</p> <p>(ที่มา : ศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบุรี)</p> <ol style="list-style-type: none"> กำจัดวัชพืชรอบโคนต้นเพื่อลดความชื้นสะสม หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการของโรค ตัดแต่งและเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรค หากพบเริ่มมีการระบาดของโรค พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น อะซอกซีสโตรบิน 25% SC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพรคลอราซ 45% EC อัตรา 15 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7 - 10 วัน หลังจากเก็บผลผลิตแล้ว ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรคกิ่งแห้ง และซ้ำผลที่ติดอยู่บนต้น นำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อลดการสะสมเชื้อสาเหตุโรค

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลาปี	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	5. มังคุด	พัฒนาผล – เก็บผลผลิต /เตรียมต้น (ระยะการเจริญเติบโตทางใบ)	โรคใบจุด (เชื้อรา <i>Pestalotiopsis fuscisetula</i>)	อาการเริ่มแรกพบจุดแผลขนาดเล็กสีน้ำตาลบนใบ ต่อมาแผลขยายใหญ่ ขนาดและรูปร่างไม่แน่นอน ขอบแผลสีม่วงเข้ม แผลเก่ามีสีน้ำตาลเทา มักพบส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราเป็นจุดสีดำ เล็ก ๆ เกิดการขยายบริเวณแผล หากเกิดโรคบนใบอ่อนจะทำให้ใบบิดเบี้ยวและไหม้ ถ้าการระบาดของโรครุนแรงมากจะทำให้ใบเป็นโรคร่วง อาการบนผล ทำให้เกิดแผลแห้งสีน้ำตาล กระแทบต่อคุณภาพของผลมังคุด นอกจากนี้ อาจพบอาการของโรคใต้กิ่ง ก้าน และ ลำต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นกล้า	1. ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง และกำจัดวัชพืชรอบโคนต้น เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก เป็นการลดความชื้น ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค 2. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการของโรค ตัดแต่งและเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูก หากโรคยังคงระบาดพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20
	6. กาแฟ	ต้นกล้า	โรคใบจุดตากบ (เชื้อรา <i>Cercospora coffeicola</i>)	ลักษณะอาการในระยะแรก พบแผลจุดสีน้ำตาลบนใบ ต่อมาแผลขยายเป็นวงซ้อนกันหลายชั้น ตรงกลางแผลเปลี่ยนเป็นสีเทาหรือเทาอ่อนหรือสีขาว ขอบแผลมีสีน้ำตาลแดง มักมีวงสีเหลืองล้อมรอบ อาจเห็นส่วนของเชื้อราเป็นจุดเล็ก ๆ สีดำเกิดกระจายเป็นบริเวณแผล ถ้าอาการรุนแรงจะทำให้ใบร่วง หากเกิดโรคในระยะติดผล จะพบแผลสีน้ำตาลถึงดำบนผลต่อมาผลจะเน่า และบางครั้งทำให้ผลสุกก่อนกำหนด หรือผลร่วงก่อนสุก	1. ไม่ปลูกพืชชิดกันเกินไป และจัดร่มเงาเพื่อเพิ่มความชื้นที่เหมาะสม ทั้งระยะต้นกล้า และในแปลงปลูก เพื่อป้องกันการเกิดโรค 2. ใช้ยิวบำรุงต้นกาแฟให้แข็งแรง อย่ายาใช้ขาดขาดไม่ตรงจน และโพแทสเซียม เพราะจะทำให้อ่อนแอต่อโรคใบจุดตากบ 3. หมั่นตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการของโรค ตัดแต่งใบ และส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูก หากโรคยังคงระบาดพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	7. มะเขือเปราะ	ทุกระยะการเจริญเติบโต	1. แมลงหริ่งขาว ยาสู่บ	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใบและต้นพฤษภาคมเชื้อไวรัสสาเหตุ โรคใบเหลืองเหลืองมะเขือ ขำให้ผลผลิตลดลง	<p>1. ก่อนการย้ายปลูก รอกันหมุมปลูกด้วยสารฆ่าแมลง ไดโนทีฟูแรน 1% G อัตรา 2 กรัมต่อหลุม สามารถควบคุมการเข้าทำลายของแมลงหริ่งขาวได้ประมาณ 45 วัน (เมื่อใส่สารลงในหลุมแล้วให้โรยดินกลับสารบาง ๆ ก่อนทำการย้ายกล้าลงหลุม เพื่อป้องกันรากพืชสัมผัสสารโดยตรง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเป็นพิษต่อพืชได้)</p> <p>2. ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น บูโทรเฟนทิน 40% SC อัตรา 25 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ฟลอปิคามีด 50% WG อัตรา 20 กรัมต่อหน้า 20 ลิตร หรือ สไปโรเตตราเมท 15% OD อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ไชแอนพราบีลิโทรล 10% OD อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ไบเฟนทรีน 2.5% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร หรือ ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 15 กรัมต่อหน้า 20 ลิตร หรือ น้ำมันปิโตรเลียม เช่น ไวโตออยล์ 67% EC อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อหน้า 20 ลิตร ควรพ่นสารทุก 5 วัน 2 - 3 ครั้ง ติดต่อกัน เมื่อพบการระบาด</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			2. โรคใบหงิกเหลืองมะเขือ (เชื้อไวรัส Tomato yellow leaf curl virus (TYLCV))	ใบยอดและใบอ่อนหดย่นหงิกมีสีเหลืองขอบใบม้วนงอ ใบมีอาการต่างสีเขียวเข้มสลับเขียวอ่อนหรือเหลือง ใบที่แตกใหม่มีขนาดเล็กต้นแคระแกร็น ทำให้มะเขือไม่ติดผลหรือติดผลน้อยมาก ผลจะบิดเบี้ยว และมีขนาดเล็กผิดปกติ	<ol style="list-style-type: none"> ใช้พันธุ์ต้านทานไวรัส คัดเลือกกล้ามะเขือที่แข็งแรงและไม่เป็นโรครมาปลูก หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูกเพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อไวรัสและแมลงพาหะ เช่น สาบแรังสาบกา กะเม็ง หนูน้อย่าง กระชกกรกลำโพง ไทงหนง และซีกาซาขาว ตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบต้นที่แสดงอาการของโรคให้ถอนและนำไปทำลายหรือฝังดินนอกแปลงทันที เชื้อไวรัสสาเหตุโรคพืช ยังไม่มีสารป้องกันกำจัดโดยตรง แต่ป้องกันการใช้ยาฆ่าเชื้อซึ่งเป็นพาหะ โดยพ่นสารฆ่าแมลงทั่วขั้วยาฆ่าเชื้อซึ่งเป็นพาหะนำโรค เช่น ฟูนิพรเพน 40% SC อัตรา 25 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ฟลอรินดา 50% WG อัตรา 20 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร หรือ สไปโรเตตราเมท 15% OD อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไชนอนพราโมลิพอรอล 10% OD อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไซเพนทรีน 2.5% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไดโนฟูแรน 10% WP อัตรา 15 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร หรือ น้ำมันปิโตรเลียม เช่น ไวคัลอยล์ 67% EC อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	8. พริก	ทุกระยะการเจริญเติบโต	1. แมลงห้ำห้ำชา ยาสูบ	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใบและเป็นพาหะนำโรคที่เกิดจากไวรัส ทำให้ใบพริกหักงอ ซีดต่าง หรือใบหงิกเหลือง ยอดไม่เจริญ และต้นพริกไม่สมบูรณ์ ผลพริกที่ได้ไม่มีคุณภาพ	6. ไม่ปลูกพืชที่เป็นพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรคได้แก่ พืชตระกูลแตง ตระกูลถั่ว ตระกูลมะเขือ พริก ขึ้นฉ่าย ยาสูบ งา กระเพราขาว ตำลึง หงอนไก่ บานไม่รู้โรย และทานตะวัน เป็นต้น ใกล้แปลงปลูกมะเขือ 7. แปลงที่พบการระบาดของโรค หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ให้เก็บซากพืชไปทำลาย นอกแปลงปลูก และไม่ปลูกมะเขือซ้ำ ควรปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่พืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น สไปโรซีเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพมีโทริซิน 50% WG อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บูโพรเฟนซิน 40% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะซีทามิพริค 20% SP อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริค 10% SL อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่ว โดยเฉพาะใบล่าง เมื่อพบการระบาด
			2. โรคใบหงิกเหลืองพริก (เชื้อไวรัส Pepper yellow leaf curl virus: PeYLCV)	พบอาการใบหงิกเหลืองหรือขาซีด ใบโค้งงอ หักงอ บิดเบี้ยว ยอดเป็นกระจุก อาจพบอาการเส้นใบย่อยมีสีเหลืองและกลายเป็นร่างแหบริเวณเนื้อใบร่วมด้วย ต้นแคระแกร็น ผลพริกต่าง บิดเบี้ยว และมีขนาดเล็กลงผิดปกติ	1. ใช้พันธุ์ต้านทานโรค 2. ไม่นำเมล็ดพริกจากต้นที่เป็นโรค มาเพาะขยายพันธุ์ 3. ควรวีพาระกกล้าพริกในมุ้งกันแมลง และคัดเลือกกล้าพริกที่แข็งแรงและไม่เป็นโรคนาปลูก

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ชื่อสิ่งกีดขวาง/อาคารที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					<p>4. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูก เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อไวรัสและแมลงพาหะ เช่น สาบแมลงสาบกา กะเม็ง หนูก้ายาง และ กระพกรก</p> <p>5. ตรวจสอบแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบพริกที่แสดงอาการของโรคให้ถอนและนำไปทำลาย หรือฝังดินนอกแปลงทันที</p> <p>6. เชื้อไวรัสสาเหตุโรคพืช ยังไม่มีสารป้องกันกำจัดโดยตรง แต่ป้องกันการระบาดของโรคได้โดยพ่นสารฆ่าแมลงหรือยาสูบซึ่งเป็นพาหะนำโรค เช่น สารสไปรมิซิเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพมีไทรซิน 50% WG อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บูโพรเพซิน 40% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะซีทาไมพริด 20% SP อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด 10% SL อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร</p> <p>7. ไม่ปลูกพืชที่เป็นพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรคได้แก่ มะเขือต่าง ๆ ยาสูบ แตงกวา ฟักทอง บวบเหลี่ยม และ มะระจีน เป็นต้น ให้เปลี่ยนปลูกพริก</p> <p>8. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรครุนแรง ควร</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	9. มันสำปะหลัง	ทุกระยะการเจริญเติบโต	ไรแดง	<p>ตุ่มกินน้ำเลี้ยงจากใบ ทำให้ใบเหลืองซีดเป็นจุดประขาว มีผลต่อการเจริญเติบโต และการสร้างหัวของมันสำปะหลัง ไรแดงที่สำคัญที่พบทำลายมันสำปะหลังมี 3 ชนิด คือ ไรแดงหมอน ไรแดงมันสำปะหลัง และไรแดงมุมคันชากา</p> <p>ไรแดงหมอน (<i>Tetranychus tritaccatus</i> (Ehara)) ตูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ใต้ใบ ทำลายใบแก่และใบพสลาด พบระบาดตลอดปี หากระบาดรุนแรงจะเคลื่อนย้ายไปกินบนยอดอ่อน สร้างเส้นใยปกคลุมใบและลำต้น เมื่อไรแดงหมอนเริ่มทำลายจะเห็นเป็นจุดประขาว ใบเหลืองซีด ใบลู่ลง และเหี่ยวแห้ง หากไรแดงหมอนลงทำลายในมันสำปะหลัง อายุ 1 - 3 เดือน อาจทำให้ใบร่วง ยอดแห้ง และตายได้</p> <p>ไรแดงมันสำปะหลัง (<i>Oligonychus bharensis</i> (Hirst)) ตูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณหน้าใบ ไม่สร้างเส้นใย ทำให้เป็นจุดประสีชาซีด พบระบาดตลอดปี</p> <p>ไรแดงมุมคันชากา (<i>Tetranychus kanzawai</i> (Kishida)) ตูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใต้ใบ สร้างเส้นใยปกคลุมผิวใบบริเวณที่ไรอาศัยอยู่ พบระบาดเป็นครั้งคราวแต่การ</p>	<p>ปลูกพืชหมุนเวียนชนิดอื่น ใช้น้ำใช้พืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค เพื่อตัดวงจรของโรค</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลีกเลี้ยงการปลูกมันสำปะหลังในสภาพอากาศแห้งแล้ง 2. หมั่นตรวจแปลงในช่วงสภาพอากาศแห้งแล้ง ถ้าพบการระบาดของไรแดงให้เก็บมันสำปะหลังมาทำลาย 3. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติในแปลงมันสำปะหลัง เช่น ตัวง่าตัวทำ <i>Stethorus</i> sp. และไรตัวทำ <i>Amblyseius longispinosus</i> (Evans) 4. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของรุนแรง พ่นสารป้องกันกำจัดไร โดยเลือกใช้สารป้องกันกำจัดไรชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น เฮกซีโทอะซอกซ์ 1.8% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ทุบแฟนไบนรต 36% EC อัตรา 5 - 10 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไพริดาเบน 20% WP อัตรา 10 - 15 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร หรือ โซฟลูมิโทเฟน 20% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ สไปโรมีซีเฟน 24% SC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบไรแดงทำลายบริเวณในสวนยอด และในส่วนล่าง เริ่มแสดงอาการเหี่ยวเฉาโดยเฉพาพืชยังเล็ก พ่นให้ทั่วทั้งต้น ใต้ใบ และบนใบ จำนวน 1 - 2 ครั้ง ห่างกัน 10 วัน

สภาพแวดล้อม/สภาพ อากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจ เกิดผลกระทบ	ระยะเวลา เจริญเติบโตของ พืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ	แนวทางการป้องกัน/แก้ไข
				ระบบรากจำนวนมาก จะทำให้ไปใหม่ ขาดเป็นรู โดยเฉพาะบริเวณใกล้เส้นกลางใบ ทำให้ใบ มันล้าปะทะหลังใหม่ทั้งแปลง ใบร่วง และแห้งตาย	

รายงาน

- : สถาบันวิจัยพืชสวน (นางสาวทิวา นุบผาประเสริฐ) ข้อมูลจาก : ศวส.จันทบุรี, ศวทส.เพชรบูรณ์ และศวส.ชุมพร
- : สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน (นางสาวสุรรัตน์ ทองคำ) ข้อมูลจาก : กลุ่มวิชาการ ศวร.ระยอง
- : กลุ่มวิจัยโรคพืช กองวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
- : กองวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

ผู้กลั่นกรอง